

[Statsministeren.]

I forbindelse med nyordningen gennemførte Island en lov, hvorefter de, der havde fået dansk statsborgerret i henhold til dem om før 9. april 1940 gældende regler, eller som senere havde opnået dansk statsborgerret efter disse regler, skulle i Island, når forbundsloven var bortfaldet, nyde den liges ret med islandske statsborgere, der var forbeholdt dem i § 6 i den dansk-islandske forbundslov, foreløbig indtil 6 måneder efter at forhandlinger om dette spørgsmål kunne optages mellem Island og Danmark. Departementschefsstyret anså det med rette for udelukket, at man på det tidspunkt på dansk side kunne gennemføre en lov om ophævelse af forbundsloven og med de fornødne afløsningsbestemmelser, og statsministeriet, som havde sikret sig, at den nævnte islandske lov dækkede § 6 i forbundsloven i det hele, meddelte derefter den islandske regering, at de omtalte ligesretsbestemmelser vedvarende ville gælde her i landet i henhold til forbundsloven som gældende lov, indtil den måtte blive ændret eller ophævet ved en ny lov.

De bestemmelser, der således stadig har haft gyldighed, er foruden reglerne i § 6 bestemmelserne for den ved forbundsloven oprettede, til Københavns universitet knyttede fond på 1 mill. kr.; desuden har man indtil udgangen af afvigte finansår opretholdt bevillingen til dansk-islandsk nævns danske afdeling.

Det står vist klart for alle, at denne opretholdelse af den dansk-islandske forbundslov af hensyn til ganske enkelte bestemmelser, medens selve forbundet var borte, kun kunne være af rent midlertidig karakter.

Forhandlingerne optoges i september 1945 i København mellem en dansk og en islandsk delegation, og de fortsattes i eftersommeren 1946 i Reykjavik. Det viste sig ikke muligt ved denne lejlighed at tilvejebringe en endelig overenskomst, men for en række vigtige punkters vedkommende fastlagdes den fremtidige ordning foreløbig i en protokol af 9. september 1946. Det hedder herom i det efter undertegnelsen udsendte communiqué:

„Forhandlingerne er ført igennem til et endeligt resultat på en række punkter, hvoraf særlig nævnes følgende spørgsmål: Personlig bevarelse af ligeretsstillingen for dem, der den 6. marts 1946 havde eller på et tidspunkt indenfor de nærmeste forudgående 10 år har haft fast bopæl i det andet land, endelig ordning af statsborgerforholdet for danske, bosatte i Island i

1918, optagelse af forhandlinger om ny handels- og skibsfartstraktat, ordning af refusionsspørgsmålet vedrørende sociale udgifter og afgivelse af traktater, afsluttede af det danske udenrigsministerium på Islands vegne. Spørgsmålene om opretholdelse af visse færøske fiskerirettigheder ved Island og om islandske fiskeres stilling ved Grønland er udskudt som beroende på yderligere overvejelser hos henholdsvis islandske og danske myndigheder.“

I Island blev der allerede i 1946 vedtaget og ikraftsat den fornødne lovgivning til gennemførelse af protokollens bestemmelser om den personlige ligeretsordning.

Den pågældende islandske lov indeholder desuden en bemyndigelse for regeringen til, sålænge forhandlingerne i forbindelse med forbundslovens ophævelse ikke er afsluttet, at træffe de foranstaltninger, som er fornødne for, at færingerne indtil videre kunne bevare de rettigheder, som de havde haft til fiskeri ved Island med håndline på dæksfartøjer med eller uden spil samt fra åbne både, dog ikke udover udgangen af året 1947. Denne bemyndigelse er senere blevet forlænget, senest med virkning til udgangen af året 1950.

Jeg skal hertil føje den bemærkning, at forhandlingerne om ordningen af de færøske fiskeres adgang til at fiske ved Island i henhold til, hvad der blev fastlagt under behandlingen af loven om Færøernes hjemmestyre, er et af de forhold, hvor der skulle kunne føres direkte forhandlinger af hjemmestyrets organer under udenrigstjenestens bistand.

Jeg skal yderligere tilføje, at forhandlinger mellem Danmark og Island om optagelse af en ny handels- og skibsfartstraktat til afløsning af bestemmelserne i forbundslovens § 6, stk. 4 og 5, er blevet optaget i 1947, og at de nugældende regler på dette område ifølge protokollen af 1946 vil forblive gældende, indtil en handels- og skibsfartstraktat er afsluttet og trådt i kraft.

Det forslag, jeg herved har den ære at fremsætte, går ud på, at dansk-islandsk forbundslov af 30. november 1918 ophæves. Forbundet er jo borte, Island er gået ud af kongens titel, Islands falk er gået ud af rigsvåbnet, dansk-islandsk nævn er ophævet, og jeg tror, der kan være enighed om, at det er på tide at gøre ende på den midlertidige ordning, vi har levet på i snart 6 år. Bestemmelserne i §§ 2 og 3 er nøje svarende til, hvad forhandlingsdelegationen i efteråret 1946 nåede til enighed om. Som allerede nævnt blev den til § 2